

NIEPODLEGŁOŚĆ

FOT. MACIEJ KACZANOWSKI

Wspólnie uczcijmy 105. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości

Pamiętajmy, że „Ojczyzna to wielki zbiorowy obowiązek”. Dzisiaj słowa te wybrzmiewają ze szczególną siłą i skłaniają do refleksji, która powinna być udziałem wszystkich Polaków. Świętujemy z radością fakt, że jesteśmy częścią dumnego narodu, który wybił się na niepodległość. Niech żyje wolna Polska! Cześć i chwała Bohaterom Niepodległej! W imieniu Komitetu Honorowego Obchodów Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada

LECH SPRAWKA, WOJEWODA LUBELSKI

Program obchodów w Lublinie, 11 listopada

Lubelskie obchody Narodowego Święta Niepodległości rozpocznie uroczysta sesja Rady Miasta Lublin w Trybunale Koronnym, po której w Archikatedrze Lubelskiej zostanie odprawiona msza św. w intencji Ojczyzny, a następnie na placu Litewskim odbędzie się uroczysty apel z ceremoniałem wojskowym.

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM UROCZYSTOŚCI:

godz. 9.00 - Uroczysta sesja Rady Miasta Lublin (Trybunał Koronny, Rynek 1)

godz. 10.00 - Msza św. w intencji Ojczyzny (Archikatedra Lubelska, ul. Królewska 10)

Przemarsz ulicami: Królewską i Krakowskie Przedmieście na plac Litewski.

godz. 11.30 - Uroczysty apel z ceremoniałem wojskowym (plac Litewski):

- złożenie meldunku dowódcy Garnizonu Lublin przez dowódcę uroczystości
- odegranie i odśpiewanie hymnu państwowego
- podniesienie flagi państwowej na maszt
- wystąpienie wojewody lubelskiego Lecha Sprawki
- apel pamięci i salwa honorowa

- złożenie kwiatów pod pomnikami Nieznanego Żołnierza i Marszałka Józefa Piłsudskiego

- odegranie melodii „Śpij Kolego...”

- salut armatni
- defilada kompanii honorowych
- złożenie meldunku o zakończeniu uroczystości

godz. 13.30 - Złożenie kwiatów pod tablicami upamiętniającymi:

Władysława Cholewę, delegata Rządu RP na województwo lubelskie i wojewodę lubelskiego w latach 1941-1944 (gmach Sądu Okręgowego, Krakowskie Przedmieście 43)

Jerzego Albina de Tramecourta, wojewodę lubelskiego w latach 1937-1939 (gmach Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego, ul. Spokojna 4)

Stanisława Witalisa Moskalewskiego, wojewodę lubelskiego w latach 1919-1926 (gmach Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego, ul. Spokojna 4)

godz. 14.00 - Złożenie kwiatów na mogiłach legionistów (cmentarz wojenny przy ul. Białej).

Największe sukcesy w Europie
odnosili ci,
którzy potrafili połączyć
modernizację z dobrą tradycją.

Lech Kaczyński,
Orędzie po złożeniu przysięgi
przed Zgromadzeniem Narodowym
i objęciu urzędu Prezydenta RP

 /urzymarszalkowski.lubelskie

 /województwo.lubelskie

 /UMWL_Lublin

 lubelskie.pl

Warto być Polakiem

CELEM PROGRAMU JEST PIELĘGNOWANIE
PÓLSKOŚCI I WARTOŚCI PATRIOTYCZNYCH
www.lubelskie.pl

Lubelskie

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

Ojcowie Polski

JÓZEF PIŁSUDSKI
(1867–1935)

Józef Piłsudski urodził się 5 grudnia 1867 w Żuławie na Wiłeńszczyźnie. Ojciec, Józef Wincenty (1833–1902), był podczas powstania w 1863 komisarzem Rządu Narodowego na powiat rosieński. Matka – Maria z Bilewiczów (1842–1884) – pochodziła ze znanego rodu szlacheckiego herbu Mogiła. Rodzice zawarli związek małżeński po wybuchu powstania styczniowego, 23 kwietnia 1863. Powstanie odcisnęło głębokie piętno na życiu rodziny.

Piłsudski pojawia się w ważnym momencie dziejowym, pod koniec lat 90. XIX wieku. Trwa rewolucja przemysłowa. Świat zaczyna się zmieniać.

Kreuje się nowa kategoria społeczna – robotnicy, mieszkańcy miast. Początkowo bezlitośnie wyzyskiwani, zaczynają się upominać o swoje prawa. Powstają ruchy polityczne i związkowe, których idee socjalne zataczają coraz szersze kręgi. W tym czasie powstaje Polska Partia Socjalistyczna, która akcentuje kwestie socjalne, ale i sprawę polską. Która z nich ma być dominująca – to będzie stała linia sporu aż do 1906 roku pomiędzy grupą warszawską a wileńską z Piłsudskim na czele. Rewolucja 1905 roku uzmysłowiła Piłsudskiemu, że ruch rewolucyjny nie przekształci się w powstanie antyrosyjskie. W listopadzie 1906 w Wiedniu dochodzi do rozłamu w PPS. Piłsudski

Marszałek Józef Piłsudski – niedoszły medyk, żołnierz, strateg, polityk. „Ziuk”, jak mówili o nim bliscy, jest uznawany za ojca niepodległości.

stanął na czele PPS – Frakcji Rewolucyjnej. Marszałek wysiadł z pociągu socjalizm, na przystanku niepodległość.

W tym samym czasie Marszałek rozpoczyna romans z Austriakami. Powstaje Związek Walki Czynnej, potem tworzą się towarzystwa strzeleckie, podwaliny I Kompanii Kadrowej. Józef Piłsudski tworzy kadrowe załączki polskiej armii. Jednocześnie prowadzi sprytną grę z politykami i wojskowymi z CiK oraz Cesarstwa Niemieckiego. Sławetne wejście do Kielc, kryzys przysięgowy, uwięzienie w Magdeburgu i triumfalny powrót do Warszawy 10 listopada 1918 roku. I w końcu 11 listopada, Polska po 123 latach niewoli odzyskuje niepodległość.

Młode państwo musi jednak walczyć. Ze Wschodu nacierają bolszewicy, a na Zachodzie socjaliści z Francji protestują przeciwko burżuazyjnej wojnie Polaków. Polska rodzi się w bólach. Za dwadzieścia lat ci sami Francuzi znowu wyjdą na ulice krzycząc, że nie będą umierać za Gdask. My ponownie zostaniemy rozdarci przez sowietów i Niemców, przy współudziale Słowaków.

W życiu Marszałek miał dwie wielkie miłości – Polską i swoją matkę: Marię z Bilewiczów.

IGNACY EWARYST
DASZYŃSKI
(1866–1936)

Polityk socjalistyczny, poseł do Izby Posłów Reichsratu Przedlitawii, premier rządu lubelskiego w 1918 r., publicysta, współzałożyciel PPSD (Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej), później PPS, w 1929 jeden z założycieli Centrolewu. W czasie przewrotu majowego w 1926 poparł Józefa Piłsudskiego, później jednak przeszedł do opozycji. Marszałek Sejmu w latach 1928–1930. W działalności konspiracyjnej i twórczości publicystycznej używał pseudonimów: Daszek, Żegota i Ignis.

Premier rządu lubelskiego. W nocy z 6 na 7 listopada 1918 w Lublinie, na terenach Kongresówki wcześniej okupowanych przez Austrię, powstał Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, którego premierem oraz ministrem spraw zagranicznych został Ignacy Daszyński. W skład gabinetu weszli także m.in. Wincenty Witos, Tomasz Arciszewski, Jędrzej Moraczewski i Stanisław Thugutt.

Program rządu przedstawiono w Manifestie, który posługując się frazeologią rewolucyjną, zzywał lud, robotników chłopów, by ujęli władzę w swe ręce i budowali gmachy niepodległej i zjed-

odrodzonej

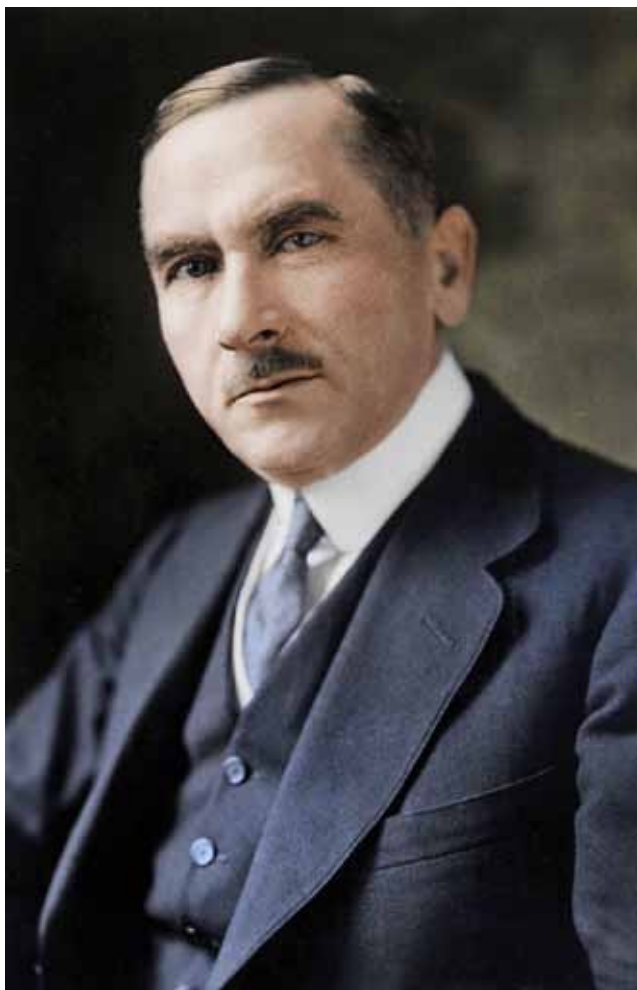
noczonej Ludowej Rzeczypospolitej Polskiej. W myśl manifestu wszyscy obywatele mieli otrzymać równouprawnienie pod względem politycznym i obywatelskim, co miało wyrażać się wolnością sumienia, druku, słowa, zgromadzeń, pochodów, zrzeszeń, i strajków.

W ramach dążeń do poprawy warunków społecznych zapowiedziano ośmiodziesiętny dzień pracy w przemyśle, handlu i rzemiośle. Zapowiadano nacjonalizację kopalń i wielkiej własności ziemskiej. Kształt przyszłego państwa polskiego ujęto jako demokratyczną republikę parlamentarną.

Ostatecznie lubelski rząd pod przewodnictwem Daszyńskiego podporządkował się 14 listopada Józefowi Piłsudskiemu. Tegoż samego dnia Piłsudski polecił Daszyńskiemu sformowanie rządu, zaznaczając jednak, by wzmocnić skuteczność pracy swego gabinetu przez udział w nim wybitnych sił, niezależnie od przekonań politycznych i zakazał radykalnych reform społecznych, jako że stanowienie prawa należy do Sejmu Ustawodawczego.

Jednakże na skutek oporów prawicy, misja Daszyńskiego nie powiodła się. Trzy dni później podał się do dymisji. Następnego dnia, 18 listopada, w prasie ukazał się list Józefa Piłsudskiego wyrażający Daszyńskiemu podziękowanie za prawdziwie obywatelską pracę, której dokonał, by ułatwić powstanie pierwszego rządu Polski.

Piłsudski podkreślił, że Daszyński nie wahał się poświęcić dla dobra sprawy swojej osoby, aby tylko dojść do porozumienia się rozbieżnych czynników.

ROMAN STANISŁAW
DMOWSKI
(1864–1939)

Polityk, mąż stanu, publicysta polityczny, minister spraw zagranicznych, poseł na Sejm Ustawodawczy RP oraz II i III Dumi. Współzałożyciel Narodowej Demokracji (endecji), ruchu narodowego), główny ideolog polskiego nacjonalizmu. Polski działacz niepodległościowy, postulujący w pierwszym etapie zjednoczenia wszystkich ziem polskich i uzyskanie autonomii w ramach Imperium Rosyjskiego, a później odzyskanie niepodległości

w oparciu o sojusz z Rosją i ententą, zaś w opozycji do państw centralnych (w szczególności Niemiec).

Związany z ruchem neoslawistycznym. Delegat Polski na konferencję paryską w 1919 i sygnatariusz traktatu pokojowego w Wersalu. Zagorzał przeciwnik polityczny Józefa Piłsudskiego i jego planów rozszerzenia granic II RP zbyt daleko na wschód od linii Curzona, twórca inkorporacyjnej koncepcji państwa narodowego, zakładającej polonizację ludności niepolskiej za tą linią.

WOJCIECH KORFANTY
(1873–1939)

Przywódca narodowy Górnego Śląska, związany z chrześcijańską demokracją, redaktor i publicysta, wydawca górnośląskiego „Polaka”, poseł do Reichstagu, polski komisarz plebiscytowy na Górnym Śląsku, faktyczny dyktator III powstania śląskiego, poseł na Sejm RP oraz do Sejmu Śląskiego.

Po rozwiązaniu Sejmu Śląskiego Korfanty został 26 września 1930 aresztowany i wraz posłami Centrolewu osadzony w Twierdzy Brzeskiej, gdzie był maltretowany fizycznie i psychicznie, jednak z samego procesu brzeskiego został wyłączony. Przyczynę jego prześladowania ówczesni mu sympatycy upatrywali w tym, że stał on na gruncie katolickim.

Po uwolnieniu powrócił na Górny Śląsk, gdzie jednak jako polityczny przeciwnik wojewody Michała Grażyńskiego był stale zagrożony następnym aresztowaniem. Zasiadał w Sejmie Śląskim oraz Senacie RP III kadencji.

Wiosną 1935 w obawie przed represjami udał się na emigrację do Pragi w Czechosłowacji. Do kraju nie mógł wrócić nawet w 1938 na pogrzeb swego syna Witolda, gdyż rząd premiera Sławoja Składkowskiego odmówił wydania mu listu żelaznego.

Po aneksji Czechosłowacji na mocy układu monachijskiego wyjechał przez Niemcy do Francji. Był jednym z założycieli Frontu Morges, a później organizatorem i prezesem Stronnictwa Pracy (połączenie Chadeccji i Narodowej Partii Robotniczej). W kwietniu 1939 po wypowiedzeniu przez III Rzeszę układu o nieagresji i niestosowaniu przemocy, wrócił do Polski, jednak mimo chęci walki z Niemcami został aresztowany i osadzony na Pawiaku.

Mimo protestów opinii publicznej spędził tam prawie 3 miesiące. W tym czasie stan jego zdrowia ciągle się pogarszał. Niemal co tydzień lekarze stawiali nowe diagnozy: uszkodzenie wątroby, zapalenie pęcherzyka żółciowego, anemia, nadciśnienie tętnicze, zapalenie płuc. 20 lipca 1939 sędzia śledczy podjął decyzję o zwolnieniu Korfanteo – prawdopodobnie z obawy, by nie zmarł w więziennej celi. Zaraz po uwolnieniu został natychmiast przewieziony do szpitala św. Józefa przy ul. Hożej.

Przeprowadzona 11 sierpnia operacja nie przyniosła znaczącej poprawy, a lekarze stwierdzili znaczące uszkodzenie wątroby. Z luźno wypowiedzianej refleksji jednego z chirurgów, którzy operowali Korfanteo wynika, iż owrzodzenia wątroby przypominały uszkodzenia typowe dla zatrucia arszenikiem.

Sześć dni po operacji, nad ranem 17 sierpnia 1939 roku, Wojciech Korfanteo zmarł w szpitalu św. Józefa przy ul. Hożej w Warszawie.

IGNACY JAN PADEREWSKI
(1860–1941)

Pianista, kompozytor, działacz niepodległościowy, mąż stanu i polityk. Pod jego bezpośrednim wpływem prezydent Woodrow Wilson umieścił w swoim ultimatum uzależniającym podpisanie przez Stany Zjednoczone Traktatu Wersalskiego 13 punkt domagający się zgody stron traktatu na rezurekcję Polski – dzięki któremu w traktacie zapisano utworzenie niepodległego państwa polskiego. Wkrótce po jego utworzeniu, od 1919 roku sprawował funkcje premiera i ministra spraw zagranicznych RP.

Paderewski był absolwentem Instytutu Muzycznego (późniejszego Konserwatorium Warszawskiego). Otrzymał m.in. Order Orła Białego, francuski Krzyż Wielki Legii Honorowej oraz tytuł Rycerza Wielkiego

Krzyża Orderu Imperium Brytyjskiego.

Po śmierci Piłsudskiego w 1935 roku Paderewski współtworzył tzw. Front Morges'a. Organizacja ta, opozycyjnie nastawiona wobec sanacji, miała charakter centroprawicowy, a jednym z jej głównych założycieli był generał Władysław Sikorski. Front Morges domagała się demokratyzacji życia politycznego w kraju, ale również postulowała wybór Paderewskiego na prezydenta Polski.

Po wybuchu II wojny światowej Paderewski wszedł w skład władz Polski na uchodźstwie. Został przewodniczącym Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie, która stanowiła substytut Sejmu na emigracji.

We wrześniu 1940 roku, mimo podupadającego zdrowia, udał się raz jeszcze

do USA, by działać na rzecz Polski. Spowodował między innymi uzyskanie przez rząd Sikorskiego kredytów na uzbrojenie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. W czasie II wojny światowej jego nazwisko nazisci Niemcy umieścili na liście wrogów III Rzeszy tzw. Czarnej Księdze.

Paderewski zmarł 29 czerwca 1941 roku, w pokoju hotelowym Hotelu Buckingham na Manhattanie. Następnego dnia premier Rządu RP na uchodźstwie i Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski wydał rozkaz nr 11, w którego ostatnich słowach napisał:

„Naród polski okryty głęboką żałobą po pamięci I.J. Paderewskiego traci z Jego odejściem od nas na zawsze jednego z największych swych duchów przewodnich. Cześć Jego pamięci! Rozkaz niniejszy odczytać przed frontem oddziałów i na pokładach okrętów Rzeczypospolitej Polskiej”

WINCENTY WITOS
(1874–1945)

Polityk, działacz ruchu ludowego, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej. Od 1895 w Stronnictwie Ludowym, w latach 1908–1914 poseł do galicyjskiego Sejmu Krajowego, od 1909 do 1931 wójt Wierzchosławic. Poseł do austriackiej Rady Państwa (1911–1918), od 1914 w PSL „Piast” (prezes ugrupowania w latach 1918–1931) i w Nacelnym Komitecie Narodowym, później w Lidze Narodowej (1917–1918), prezes Polskiej Komisji Likwidacyjnej. Od 1919 poseł na polski Sejm. Trzykrotnie sprawował funkcję premiera (od 24 lipca 1920 do 13 września 1921, od 28 maja 1923 do 14 grudnia 1923 i od 10 maja 1926 do 14 maja 1926), jego rząd został obalony w wyniku przewrotu majowego.

W latach 1929–1930 jeden z przywódców Centrolewu. W 1930 areszt-

towani przez władze sanacyjne, osadzony w twierdzy brzeskiej, oskarżony w tzw. procesie brzeskim o przygotowywanie zamachu stanu, skazany na 1,5 roku więzienia, udał się na emigrację do Czechosłowacji. Do kraju powrócił tuż przed wybuchem II wojny światowej, po jej rozpoczęciu internowany przez Niemców, odrzucił propozycję utworzenia rządu kolaboracyjnego. Po wojnie powołany na wiceprzewodniczącego Krajowej Rady Narodowej (nie podjął obowiązków), w 1945 prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Wniosek o kasację wyroku. W 2005 roku PSL złożyło w Ministerstwie Sprawiedliwości wniosek o kasację wyroku, jaki otrzymał podczas procesu brzeskiego Wincenty Witos. W 2006 resort odmówił, argumentując tę decyzję w sposób następujący:

„W stanie faktycznym sprawy, ustalonym przez sąd I instancji i zaakceptowanym przez sąd odwoławczy (w 1932 r.), zachowanie p. Wincentego Witosa i pozostałych oskarżonych, z formalnego punktu widzenia, wyczerpywało znamiona (...) rosyjskiego kodeksu karnego z 1903 r.

PSL ponowiło wniosek w 2008 roku. Ministerstwo Sprawiedliwości ponownie odrzuciło tę prośbę, stwierdzając, iż nie zachowały się oryginalne akta procesu brzeskiego i z tego powodu nie jest możliwe wszczęcie procedury kasacyjnej wyroków, jakie w nim zapadły.

Na wniosek Polskiego Stronnictwa Ludowego w 2020 r. Rzecznik Praw Obywatelskich, Adam Bodnar, wniósł do Sądu Najwyższego kasację w sprawie Wincentego Witosa i pozostałych skazanych w procesie brzeskim.

25 maja 2023 roku w największej sali Sądu Najwyższego odbyła się rozprawa kasacyjna ws. „procesu brzeskiego” z lat 30. XX wieku, w którym skazano sześciu posłów Polskiej Partii Socjalistycznej, dwóch posłów Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast” (w tym Witosa) i dwóch posłów PSL „Wyzwolenie”. Po ponad 90 latach od orzeczenia warszawskiego Sądu Apelacyjnego sprawa brzeska doczekała się ostatecznego rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy uwzględnił w całości kasację Rzecznika Praw Obywatelskich i uchylił obydwa wyroki sądów warszawskich – okręgowego z 1932 roku i apelacyjnego z 1932 roku. Sąd uniewinnił wszystkich oskarżonych, wówczas polityków Centrolewu (w tym Witosa), od postawionych im w 1930 roku zarzutów udziału w spisku mającym na celu obalenie przemocą rządu.

(PP, DW)

Bronisław Piłsudski (2. od lewej) i Józef Piłsudski (3.), 1885. Kółko samokształceniowe Spójnia w gimnazjum wileńskim
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Fotografia portretowa przedstawiająca Józefa Piłsudskiego w 1885 roku
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Delegaci PPS na kongres II Międzynarodówki. Londyn 1896. Siedzą od lewej: Ignacy Mościcki, Bolesław Jędrzejowski, Józef Piłsudski, Aleksander Dębski. Stoją: Bolesław Miklaszewski, Witold Jodko-Narkiewicz
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsu

Józef Piłsudski i Kazimierz Sosnkowski przed frontem oddziału Związku Strzeleckiego. Zakopane, sierpień. 1913 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Przemarsz Związku Strzeleckiego przez Lwów 1913. Józef Piłsudski na czele, z wyciągniętą ręką
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsudski ze swoim sztabem w Kielcach w 1914 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Klemens Piłsudski – polski działacz społeczny i niepodległościowy, żołnierz, polityk, mąż stanu; od 1892 członek Polskiej Partii Socjalistycznej i jej przywódca w kraju, twórca Organizacji Bojowej PPS (1904) i Polskiej Organizacji Wojskowej (1914).

Członek Komisji Wojskowej w Tymczasowej Radzie Stanu (1917), od 11 listopada 1918 naczelny wódz Armii Polskiej, w latach 1918–1922 Naczelnik Państwa, pierwszy marszałek Polski (1920); przywódca obozu sanacji po przewrocie majowym (1926), dwukrotny premier Polski (1926–1928 i 1930); wywarł decydujący wpływ na kształt polityki wewnętrznej i zagranicznej II RP.

W młodości, podczas prowadzenia działalności konspiracyjnej, znany pod pseudonimami Wiktor i Mieczysław. Wśród zwolenników Piłsudskiego, zwłaszcza z czasów służby w Legionach, używano jego przydomków – Komendant, Dziadek, Marszałek oraz Ziuk.

Józef Piłsudski i Kazimierz Sosnkowski w 1915 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsudski i por. Bolesław Wieniawa-Długoszowski w 1916 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsudski w 1899 roku
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Piłsudski po aresztowaniu przez Ochranę w 1900 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsudski w Bernie, podczas podróży do Japonii w 1904 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Piłsudski w fotografiach

Józef Piłsudski w okopach na Wołyniu w 1916 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsudski na Kasztance przyjmuje defiladę Wojska Polskiego na placu Saskim 11.XI.1926
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsudski i Kazimierz Sosnkowski podczas internowania w twierdzy magdeburskiej
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Józef Piłsudski z żoną Aleksandrą oraz córkami – Wandą i Jadwigą w 1928 r.
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Błękitna Armia gen

Tuż po wybuchu I wojny światowej koła polskie we Francji zwróciły się do rządu francuskiego o wyrażenie zgody na formowanie sił zbrojnych na terenie swojej drugiej ojczyzny. 21 sierpnia 1914 rząd Francji wyraził na to zgodę.

OCHOTNICZY ZACIĄG SPOŚRÓD POLAKÓW

Armia została zorganizowana na zasadzie zaciągu ochotniczego spośród Polaków służących w wojsku francuskim, polskich jeńców wojennych z armii państw centralnych, a także z polskiej emigracji z Francji, Stanów Zjednoczonych, Kanady (poprzez Obóz Kościuszko) i Brazylii. Kilkuset Polaków, w większości członków Sokoła i Strzelca, zameldowało się w punktach meldunkowych. Pierwszą, 180-osobową, polską kompanię rekrutką skierowano 25 sierpnia do obozu szkoleniowego w Bajonnie (stąd nazwa Bajończycy). Po przeszkoleniu wcielono Polaków jako 2. kompanię do 1. Pułku Legii Cudzoziemskiej. W ciężkich walkach stan osobowy polskiej kompanii stopniał do kilkudziesięciu, ale postawa w walkach zyskała Polakom sławę i uznanie Francuzów. Sztandar Polaków, według projektu Xawerego Dunińskiego, został udekorowany w 1918 roku Croix de Guerre. Z dalszych ochotników nie tworzone jednak czysto polskich oddziałów ze względu na sprzeciw Rosji – sojusznika Francji. Kierowano ich do jednostek francuskich.

Jeszcze przed powołaniem komitetu werbunkowego powstał komitet organizacyjny armii polskiej we Francji, w skład którego weszli Wacław Gąsiorowski, Jan Dąnysz, Antoni Szawklis,

Armia przyjęła błękitny kolor mundurów, stąd zwano ją „błękitną”. Armia Hallera była najlepiej wyszkoloną, uzbrojoną i wyposażoną częścią WP.

Plakat rekrutacyjny Armii Polskiej we Francji
FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

Bolesław Bronisławski, Bronisław Kozakiewicz, Bolesław Motz.

Do formowania polskich oddziałów we Francji powrócono po podpisaniu przez prezydenta Raymonda Poincarégo dekretu 4 czerwca 1917 roku. Uznanie we wrześniu 1917 przez Francję i następnie przez Wielką Brytanię, Włochy i Stany Zjednoczone Komitetu Narodowego Polskiego za oficjalnego reprezentanta spraw polskich dało możliwość podporządkowania Armii polskiemu dowództwu[5]. Na mocy porozumienia z rządem Francji Komitet Narodowy Polski uzyskał 28 września 1918 roku pełną kontrolę polityczną nad Armią. Wskutek porozu-

mienia została ona uznana za „autonomiczną armię sojuszniczą walczącą pod wyłącznym polskim dowództwem” (armee autonome alliee et belligerante sous un commandement polonais unique). Francuskiego dowódcę 4 października 1918 zastąpił gen. Józef Haller.

W miesiąc później w obozie Sillé-le-Guillaume (region Loary) powstały pierwsze polskie oddziały, a 8 stycznia 1918 roku utworzono dwubatalionowy 1 Pułk Strzelców Polskich (dowódca płk Jasieński). Główny trzon stanowili Polacy z USA, zgłaszający się na apel Ignacego Jana Paderewskiego oraz emigranci z Kanady i Francji. Później doszli Polacy z przebywających we Francji i ogarniętych fermentem rewolucji dywizji rosyjskich. Oficerami byli głównie Francuzi. W czerwcu odbyła się uroczystość wręczenia pułkom sztandarów ufundowanych przez miasta Paryż, Nancy, Verdun i Belfort.

Pierwszym dowódcą był Francuz, generał Louis Archinard. Z jednostek polskich w końcowych walkach I wojny światowej uczestniczył tylko 1 Pułk Strzelców od lipca 1918 w Szampanii, a od połowy października 1918 także 1 Dywizja Strzelców Polskich, która zajęła odcinek frontu w Wogezach.

Zakończenie działań wojennych na Zachodzie przyspieszyło rozwój organizacyjny Armii. Przestało istnieć wiele trudności związanych z rekrutacją i wcieleniem Polaków do Armii, zwłaszcza we Włoszech. Pozyskano tam ok. 25 tys. żołnierzy – byłych jeńców z armii austro-węgierskiej. Armia gen. Hallera organizowana była na bazie korpusów i dywizji, organizacyjnie odpowiadających armii francuskiej, wyposażonych i uzbrojonych sprzętem

i uzbrojeniem demobilizowanych jednostek francuskich. Armia przyjęła błękitny kolor mundurów, stąd zwano ją „błękitną”. Armia Hallera była najlepiej wyszkoloną, uzbrojoną i wyposażoną częścią WP.

WYJAZD DO POLSKI

Po przedłużających się pertraktacjach z Anglią i Niemcami dotyczącymi przejazdu polskiej armii przez Gdańsk, 8 kwietnia gen. Foch wydał rozkaz dotyczący porządku wyjazdu i ustalono daty:

14 kwietnia: kwatery główna gen. Hallera, 1 dywizja, oddziały lotnicze

22 kwietnia: 2 Dywizja

6 maja: 3 Dywizja

13 maja: 6 Dywizja

3 czerwca: 7 Dywizja.

Przejazd oddziałów przez terytorium Rzeszy odbywał się bez broni, którą przewożono w oddzielnych zapłombowanych wagonach. Do każdego pociągu przydzielono 2 oficerów alianckich, którzy mieli załatwiać kwestie sporne. Za I Korpusem wysłano też żywność na 8 dni dla 50000 ludzi i 10000 koni.

16 kwietnia pierwszym pociągiem odjechał gen. Haller z częścią sztabu, który przekroczył granicę polską w nocy z 19 na 20 kwietnia 1919 i jako pierwszy transport żołnierzy Armii stanął na ziemi polskiej w Kąkolewieu. Józef Haller wysłał z Leszna Wielkopolskiego depeszę do Józefa Piłsudskiego informującą o tym fakcie. Generał otrzymał depeszę z następującą odpowiedzią (pisownia oryginalna):

„Przyjemnie mi było w świeżo zdobytym Wilnie z zachodniego końca Polski otrzymać od Generała depeszę o Jego przyjeździe do kraju. Proszę w moim imieniu wyrazić podwładnym Mu oficerom i żołnierzom moją radość z przybycia ich do

Generał Hallera

Ojczyzny i pewność, że, jak każdy prawy żołnierz polski, osłonią zwycięsko zagrożone granice kraju.

Józef Piłsudski

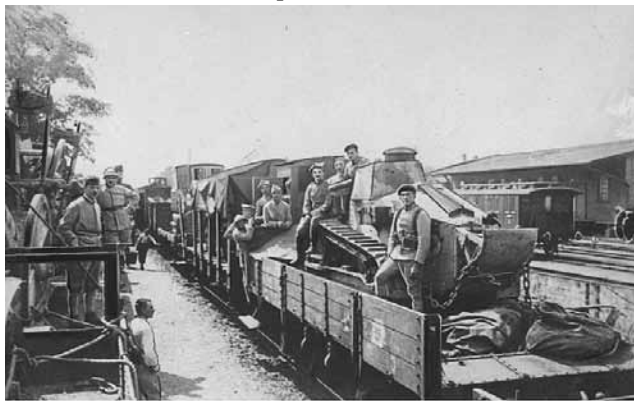
26 kwietnia 1919 roku przetransportowano te oddziały do Chełma. W maju 1919 roku wojska zostały wysłane na front polsko-rosyjski i następnie wzięły udział w wielu walkach z Armią Czerwoną – głównie z konnicą gen. Siemiona Budionnego.

Transport oddziałów Armii do ojczyzny trwał od kwietnia do czerwca 1919 roku. Armia liczyła wtedy ok. 70[14] tys. żołnierzy w pięciu dywizjach piechoty, dywizji szkolnej (instrukcyjnej), pułku czołgów i 7 eskadrach lotniczych. Przywiozła także dużą ilość sprzętu i uzbrojenia, co umożliwiło uzbrojenie powstających w kraju jednostek WP.

Większość oficerów stanowili Francuzi, a od września 1919 zastępowani byli oficerami polskimi. Wielu oficerów francuskich pozostało w WP do końca 1920 roku. Armia wzięła także udział w wojnie

polsko-ukraińskiej w Galicji Wschodniej i na Wołyniu, tworząc bazę Frontu Galicyjskiego. W październiku 1920 dywizjon otrzymał nazwę 2 Pułk Strzelców Konnych i został mu przydzielony garnizon w Hrubieszowie.

1 września 1919 przeformowano dowództwo Armii i dowództwa korpusów, a dywizje po przeformowaniu i przemianowaniu włączono we wrześniu 1919 organizacyjnie do Wojska Polskiego. W ten sposób utworzono 11 Dywizję Piechoty (DP) z 2 Dywizji Strzelców (DS), 12 DP z 6 DS, 13 DP z 1 DS oraz 18 DP z 7 DS. Grupę

Armia Polska we Francji, zwana też Błękitną Armią (fr. L'Armée bleue od koloru francuskich mundurów) lub Armią Hallera – polska ochotnicza formacja wojskowa powstała w czasie I wojny światowej w roku 1917, powołana dekretem prezydenta Francji Raymonda Poincarégo 4 czerwca 1917 z inicjatywy Romana Dmowskiego oraz kierowanego przez niego Komitetu Narodowego Polskiego. Do czasu przebazowania do Polski podlegała rozkazom dowództwa francuskiego.

Armia polska we Francji – powitanie generała Józefa Hallera; lipiec 1918 r.

FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

gen. Petidemagne'a z 3 DS, Grupę gen. Bonina z 7 DS, a z dywizji (instrukcyjnej) szkolnej utworzono Grupę gen. Tranie.

Z hallerowskich pułków stworzono z 1 pancernego pułku czołgów oraz ze strzeleckich: 3, 4, 5, 6 i 10 pułki strzelców podhalańskich. Hallerowski rodowód także miały 4, 5, 6 i 10 pułki strzelców konnych oraz 4, 16, 17, 18, 19 eskadry lotnicze WP. Jednostki te walczyły w wojnie polsko-bolszewickiej, a po okresie służby pokojowej w wojnie obronnej 1939 roku.

Źródło: Wikipedia

Transport oddziałów armii gen. Józefa Hallera z Francji do Polski – czołg Renault FT-17

FOT. DOMENA PUBLICZNA/WIKIPEDIA

My, Pierwsza Brygada

My, Pierwsza Brygada („Legiony”) – pieśń I Brygady Legionów Polskich, dowodzonych przez Józefa Piłsudskiego. Znana jest również pod tytułem Legiony to żołnierska nuta. Od 2007 oficjalna Pieśń Reprezentacyjna Wojska Polskiego

Melodia pieśni to melodia Marsza Kieleckiego nr 10, utworu zapisanego w śpiewniku orkiestry Kieleckiej Straży Ogniowej pod numerem 10. Prawdopodobnym jej autorem był kpt. Andrzej Brzuchal-Sikorski, który od 1905 roku był kapelmistrzem orkiestry Kieleckiej Straży Ogniowej, a potem, orkiestry I Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Był on pierwszym wykonawcą i aranżerem tego utworu.

Słowa Pierwszej Brygady, do melodii Marsza Kieleckiego, powstawały żywiołowo, układane na kwaterach i w okopach. Po 1925 r. zostało ustalone, że pierwsza podstawowa wersja tekstu powstała latem 1917 r. w pociągu wiozącym internowanych legionistów do Szczypiorna i w samym obozie. Ostatecznie, w końcu lat trzydziestych, w Wojskowym Instytucie Historycznym sąd polubowny orzekł, że autorem trzech pierwszych zwrotek jest literat, pułkownik Andrzej Hałaciński, a sześciu zwrotek – oficer legionów Tadeusz Biernacki.

Według niektórych opinii część pieśni:

„Krzyczeli, żeśmy stumanieni,

Nie wierząc nam, że chcieć – to móc!

Laliśmy krew osamotnieni,
A z nami był nasz drogi Wódz!”

może nawiązywać do nieudanej próby wywołania powstania w 1914 roku w Polsce. Akcja nie spotkała się wówczas z odzewem wśród ludności i Pierwsza Kompania Kadrowa musiała się wycofać.

Postanowieniem z 23 marca 1937 minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Wojciech

Sztab oficerów legionowych z komendantem Józefem Piłsudskim. Kielce, sierpień 1914 r.

FOT. NAC

Alojzy Świątosławski ustalił jedyny odtąd obowiązujący wszystkie szkoły w Polsce tekst pieśni „Pierwsza Brygada”.

14 sierpnia 2007 Minister Obrony Narodowej swym postanowieniem uznał marsz My Pierwsza Brygada za Pieśń Reprezentacyjną Wojska Polskiego.

Pieśń była kanwą do powstania innych utworów o charakterze wojskowym, którymi były „Marsz 3 Batalionu strzelców” 3 batalionu Strzelców Sanockich (ok. 1918-1919), pieśń polskich marynarzy wojskowych (ok. 1923).

Utwór był także wykorzystywany w produkcjach filmowych.

Źródło: Wikipedia

MY, PIERWSZA BRYGADA
(JEDNA Z WERSJI TEKSTU PIEŚNI)

Legiony to – żołnierska nuta,
Legiony to – straceńców los,
Legiony to – rycerska buta,
Legiony to – ofiarny stos.

Refren
My, Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos, rzuciliśmy
Swoje życie los,
Na stos, na stos!

Mówili żeśmy stumanieni,
Nie wierząc nam, że chcieć
to móc,
Laliśmy krew osamotnieni,
A z nami był nasz drogi Wódz.

My, Pierwsza Brygada ...

O ileż mąk, ileż cierpienia,
O ileż krwi, przelanych łez,
Pomimo to nie ma
zwątpienia,
Dodaje sił wędrówki kres.

My, Pierwsza Brygada ...

Nie chcemy dziś od was uznania,
Ni waszych mów, ni waszych łez,
Skończyły się dni kołatania,
Do waszych głów, do waszych serc.

My, Pierwsza Brygada ...

Legiony to – są Termopile,
Legiony to – rozpacz głoś,
Legiony – słońce na mogile,
Legiony – krwawych ofiar stos.

My, Pierwsza Brygada ...

Pamięta wszak Warszawa chwile,
Gdy szarych garść legunów szła,
Rzucili nam: „germanofile”,
Z oka spłynęła gorzka łza.

My, Pierwsza Brygada ...

Inaczej się dziś zapatrują
I trafić chcą do naszych dusz,
I mówią, że nas już szanują,
Lecz właśnie czas odwetu już!

My, Pierwsza Brygada ...

Umieliśmy w ogień zapalu
Młodzieńczych wiar
rozniecić skry,
Nieść życie swe dla ideału
I swoją krew i marzeń sny.

My, Pierwsza Brygada ...

Potrąfimy dziś dla potomności
Ostatki swych poświęcić dni,
Wśród fałszów siał siew
szlachetności
Miazgą swych ciał, żarem
swej krwi.

My, Pierwsza Brygada ...

Kasztanka marszałka Piłsudskiego

Kasztanka była niewysoką (ok. 150 cm w kłębie), szlachetną klaczą o maści jasnokasztanowej z białą łysiną i czterema nierówno ułożonymi białymi nadpęciami. Nerwowo reagowała na ogień artyleryjski. Odznaczała się przywiązaniem do Piłsudskiego i tylko jego uznawała. Nie została nauczona specjalnych chodów. Imię „Kasztanka” nadał klaczy sam Piłsudski.

Kasztanka przyszła na świat w 1909 lub w 1910 r. w folwarku w Czaplach Małych hrabiego Eustachego Romera. Została podarowana przez właścicielkę – Marię z hr. Romerów zamezną Tytusową Duninową (córkę Eustachego hr. Romera) strzelcom I Brygady Legionów Polskich i trafiła na służbę do Komendanta Józefa Piłsudskiego. Po raz pierwszy dosiadł jej w sierpniu 1914 roku, na początku szlaku bojowego I Brygady Legionów Polskich.

Podczas wojny polsko-bolszewickiej Kasztanka nie pojawiała się już na froncie, a od 1922 była pod stałą opieką 7 Pułku Ułanów Lubelskich stacjonującego w Mińsku Mazowieckim. Stamtąd była przewożona do Sulejówki (w tym na obchody imienin Piłsudskiego) i do Warszawy na defilady i obchody państwowe. Po raz ostatni była dosiadana przez Piłsudskiego 11 listopada 1927 roku podczas defilady na Placu Saskim w Warszawie. Dziesięć dni po uroczystościach niepodległościowych została odtransportowana do Mińska Mazowieckiego.

W trakcie transportu klacz była w wagonie sama, bez stajennego, doznała urazu wewnętrznego i mimo pomocy weterynaryjnej lekarza 7 Pułku Ułanów, Władysława Koepe, nie była w stanie podnieść się na mińskim dworcu. W nocy z 21 na 22 listopada pomocy udzielali jej pułkownicy lekarze weterynarii Józef

Kulczycki i Konrad Millak. Kasztanka padła 23 listopada 1927 roku o piątej rano, dwa dni po przewiezieniu jej do koszar.

Sekcja przeprowadzona przez płk. Kulczyckiego potwierdziła wcześniejszą diagnozę – pęknięcie dwóch ostatnich kręgów grzbietowych. Józef Piłsudski ciężko przeżył jej śmierć, uznał dowódcę 7 Pułku Ułanów, Zygmunta Piaseckiego, za winnego i nie chciał z nim rozmawiać.

W koszarach 7. Pułku Ułanów po ogierach państwowych Kasztanka urodziła dwa źrebięta. Informacje o stadzie, z którego pochodziły ogiery, nie zachowały się.

Niemen – siwy ogier, który chociaż odziedziczył po Kasztance urodę, to cechy psychiczne miał inne od klaczy – był uważany za leniwego. Miał zostać następcą Kasztanki w służbie Piłsudskiego, jednak do tego nie doszło.

Mera – klacz, urodzona 10 kwietnia 1925 roku. Imię nadał jej Józef Piłsudski na pamiątkę rzeki, przepływającej przez Żułów, gdzie się urodził. Miała maść kasztanową i była takiego samego wzrostu, jak Kasztanka. W 1930 r. Mera

została „oficerskim koniem służbowym Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego”.

Skóra Kasztanki po śmierci została zdjeta i wypchana przez płk. Millaka, który we wspomnieniach wskazał brak pożądanego efektu swojej pracy, zaś szczątki zostały pochowane obok kłomby przed budynkiem dowództwa 7 Pułku Ułanów. W miejscu pochówku ustawiono głaz z napisem: Tu leży Kasztanka, ulubiona klacz bojowa Marszałka Piłsudskiego.

Wypchana postać klaczy Kasztanki została tymczasowo umieszczona w Centrum Wyszkołenia Weterynaryjnego, a następnie w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie po jego przeniesieniu z Podwala do Muzeum Narodowego przy Alei 3 Maja. Od 1935 roku (śmierć Marszałka) do wybuchu drugiej wojny światowej znajdowała się w Belwedrze.

W okresie drugiej wojny światowej wypchana skóra Kasztanki znajdowała się w magazynie Muzeum Wojska w Warszawie i nie była poddawana konserwacji, po 4 latach w wilgotnym, nieogrzewanym magazynie z wybitymi

szybami skóra Kasztanki została poważnie uszkodzona przez mole, odpadło z niej też dużo sierści.

We wrześniu 1945 marszałek Michał Rola-Żymierski przeprowadził inspekcję Muzeum Wojska Polskiego w towarzystwie dyrektora muzeum majora Szacherskiego i kilku pracowników muzeum. Marszałek zwiedził wszystkie pomieszczenia muzeum, także te nieprzystosowane do zwiedzania. Marszałek zauważył wypchaną Kasztankę, mimo że rotmistrz Pruszyński, pracownik muzeum i były legionista, próbował ratować sytuację, przedstawiając Kasztankę jako sprzęt służący do prezentacji końskiego rządu. Żymierski, dawny oficer w Pierwszej Brygadzie Legionów Polskich, poznał Kasztankę:

„Poznaję to bydlę, już mnie raz kiedyś kopnęło, nie ma potrzeby tych szczątków przechowywać” - orzekł.

Skóra Kasztanki wobec jednoznacznej dyspozycji marszałka i braku możliwości jej odnowienia została usunięta ze zbiorów muzeum i spalona we wrześniu 1945 r., przed otwarciem muzeum.

Źródło: Wikipedia

Witajcie w Sulejówku

W latach 1923–1926 w dworku w Sulejówku, powstałym z darów społeczeństwa oraz Komitetu Żołnierza Polskiego, mieszkał Józef Piłsudski.

Pierwsze wzmianki o Sulejówku pochodzą z 1526 roku. W aktach wcielonych do Korony ziem mazowieckich była wzmianka o wsi szlacheckiej Sulewo. Istniało w niej kilka chat i karczma. Wieś szlachecka Sulewo położona była w 1580 roku w powiecie warszawskim ziemi warszawskiej województwa mazowieckiego. W 1815 roku wieś Sulewo liczyła 57 mieszkańców. W 1866 roku uruchomiona została linia kolejowa. W ciągu kilku lat wokół stacji Miłosna powstało osiedle pracowników kolei, cegielnia oraz cechownia drewniana, od której pochodzi przyszła nazwa tej okolicy – „Cechówka”.

W 1877 Sulejówek wchodził w skład dóbr Okuniew, należących w II połowie XIX wieku do rodziny Lortschów. W 1897 roku Sulejówek wraz innymi folwarkami Okuniew, Michałów, Zabraniec, Kaleń, Wola Grzybowska należał do Ludwiki z Lortschów Romiszewskiej (żony gen. Modesta Romiszewskiego), K. Szekarazina, Janiny Lortsch

(później żony znanego cyklisty Mieczysława Horodyskiego) i Adolfa Lortscha.

W 1897 nowym właścicielem tych dóbr, w tym Sulejówka, zostaje generał Konstanty Szekarazin. W 1910 roku został uruchomiony kolejny przystanek kolejowy – Sulejówek, dla potrzeb wojskowych i dla coraz liczniej przybywających lotników.

W grudniu 1919 roku Ignacy i Helena Paderewscy zakupili od rodziny Białobrzeskich willę „Białynia”, w której założyli Instytut Oświatowy, wsparty finansowo przez Józefa Piłsudskiego, późniejsze Ognisko „Helin”. W 1920 roku uruchomiona została pierwsza szkoła w Cechówce.

W latach 1923–1926 w dworku powstałym z darów społeczeństwa oraz Komitetu Żołnierza Polskiego mieszkał Józef Piłsudski. W latach 30. XX w. Instytut Oświatowy rozbudowano wg projektu architekta Stefana Szyllera (m.in. dobudowano kaplicę Chrystusa Króla). W okresie II wojny światowej w budynkach instytutu

mieściło się centrum hitlerowskiego wywiadu na Front Wschodni. Obecnie obiekty są bazą szkoleniową Ośrodka Rozwoju Edukacji (dawniej – Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli).

1 kwietnia 1939 roku Sulejówek uzyskał status samodzielnej gminy Sulejówek. Podczas kampanii wrześniowej, 15 września 1939 roku, w odwecie za zabicie żołnierza Wehrmachtu (prawdopodobnie oficera), Niemcy dokonali pacyfikacji Cechówki, mordując około 100 osób (w tym 58 mieszkańców miejscowości). Ciało większości ofiar zostało spalane w podpalonych zabudowaniach, pozostałe pochowano na miejscowym cmentarzu w Miłosnie.

27 września 1939 roku gen. dyw. Tadeusz Kutrzeba parafował w Szkole Podstawowej nr 1 warunki kapitulacji Warszawy. Grupa młodzieży z gminy uczestniczyła w powstaniu warszawskim. 31 lipca 1944 roku do Sulejówka wkroczyli żołnierze 8. Gwardyjskiego Korpusu Pancernego 2. Armii Pancernej nacierającego na

Warszawę od strony Dębina przez Parysów i Pogorzel koło Mińska Mazowieckiego.

1 lipca 1952 roku Sulejówek stał się dzielnicą w nowym powiecie miejsko-uzdrowskim Otwock, a w 1958 roku został osiedlem miejskim w powiecie otwockim. 18 lipca 1962 roku osiedle Sulejówek otrzymało prawa miejskie. Po reformie administracyjnej kraju w 1975 roku, miasto znalazło się w województwie stołecznym warszawskim, a 1 stycznia 1999 roku w województwie mazowieckim (powiat miński).

Od 1 stycznia do 27 października 2002 roku miasto wchodziło w skład powiatu warszawskiego, a po jego zlikwidowaniu zostało przyłączone z powrotem do powiatu mińskiego.

W 2000 roku przyjęto nowe symbole miasta – flagę, godło, herb, sztandar, pieczęć i hejnał. W tym roku dworek „Milusin” zwrócono Fundacji Oświatowej Rodziny Marszałka Józefa Piłsudskiego – Milusin.

Źródło: Wikipedia

Narodowe Święto Niepodległości

Niepodległość! Zjednoczenie! Własne państwo! Na zawsze! Chaos? To nic. Będzie dobrze. Wszystko będzie, bo jesteśmy wolni od pijawek, złodziei, rabusiów, od czapki z bączkiem, będziemy sami sobą rządili. (...) Cztery pokolenia nadaremno na tę chwilę czekały, piąte doczekało – pisał Jędrzej Moraczewski

Swięto państwowe w Polsce obchodzone corocznie 11 listopada dla upamiętnienia odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918, po 123 latach zaborów (1795–1918).

Święto zostało ustanowione ustawą z dnia 23 kwietnia 1937, zniesione ustawą Krajowej Rady Narodowej 22 lipca 1945 a przywrócono w 1989.

ZNACZENIE DATY

Odzyskiwanie przez Polskę niepodległości było procesem stopniowym. Wybór 11 listopada uzasadnić można zbiegiem wydarzeń w Polsce z zakończeniem I wojny światowej dzięki zawarciu rozejmu w Compiègne 11 listopada 1918, pieczętującego ostateczną klęskę Niemiec. Dzień wcześniej przybył do Warszawy Józef Piłsudski. W tych dwóch dniach, 10 i 11 listopada 1918, naród polski uświadomił sobie w pełni odzyskanie niepodległości, a nastrój głębokiego wzruszenia i entuzjazmu ogarnął kraj. Jędrzej Moraczewski opisał to słowami:

„Niepodobna oddać tego upojenia, tego szału radości, jaki ludność polską w tym momencie ogarnął. Po 120 latach prysły kordony. Nie ma „ich”. Wolność! Niepodległość! Zjednoczenie! Własne państwo! Na zawsze! Chaos? To nic. Będzie dobrze. Wszystko będzie, bo jesteśmy wolni od pijawek, złodziei, rabusiów, od czapki z bączkiem, będziemy sami sobą rządili. (...) Cztery pokolenia nadaremno na tę chwilę czekały, piąte doczekało. (...)”

OKUPACJA, KOMUNA, WRESZCIE WOLNOŚĆ

Podczas okupacji niemieckiej w latach 1939–1945 jawne świętowanie polskich świąt państwowych było niemożliwe. Organi-

torzy przygotowywanych konspiracyjnie obchodów rocznicy 11 listopada, głównie w ramach małego sabotażu, byli narażeni na dotkliwe represje. Jednak mimo to pamięć o Święcie Niepodległości starano się podtrzymywać.

W dniach poprzedzających 11 listopada na murach, ogrodzeniach, płytach chodnikowych pojawiały się afisze, ulotki i napisy „Polska żyje”, „Polska zwycięży”, „Polska walczy”, „Jeszcze Polska nie zginęła”, „11.XI.1918” itp., a od 1942 roku także znak Polski Walczącej. Często kroć pomniki przystrajano biało-czerwonymi kwiatami i proporczykami, a w miejscach o trwałej symbolice narodowej mocowano flagę narodową. Również w prasie konspiracyjnej, głównie w „Biuletynie Informacyjnym” podziemnej Armii Krajowej, zamieszczano artykuły przypominające o Święcie Niepodległości.

W 1945 ustanowiono Narodowe Święto Odrodzenia Polski, obchodzone 22 lipca, w rocznicę ogłoszenia Manifestu PKWN, i jednocześnie zniesiono Święto Niepodległości.

Członkowie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej

FOT. DOMENA PUBLICZNA, WIKIPEDIA

7 listopada 1968 roku odbyły się w Lublinie główne obchody 50-tej rocznicy odzyskania niepodległości w 1918 roku. Na uroczystej akademii przemówienie okolicznościowe wygłosił premier J. Cyrankiewicz.

W okresie PRL obchody rocznicy odzyskania niepodległości 11 listopada organizowane były również nielegalnie przez środowiska niepodległościowe w tym piłsudczykowski. Organizatorzy i uczestnicy tych uroczystości często byli represjonowani przez ówczesne władze państwowe. Wyjątek stanowiły lata 1980–1981, kiedy za sprawą działalności związku zawodowego „Solidarność” przywrócono Świętu Niepodległości należne miejsce w świadomości społecznej.

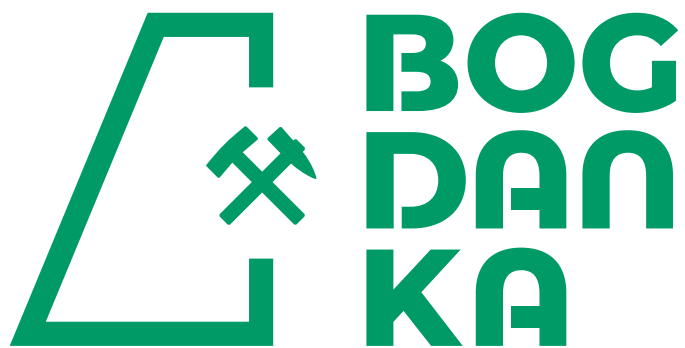
W latach 80. delegacja władz państwowych w dniu Święta Niepodległości składała wieniec przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Niezależnie od władz środowiska opozycyjne

w kolejnych latach organizowały własne obchody.

Święto Niepodległości obchodzone 11 listopada zostało przywrócone przez Sejm PRL ustawą z 15 lutego 1989 pod nazwą „Narodowe Święto Niepodległości”. 11 listopada 1997 Sejm podjął uchwałę głoszącą m.in.: „Ta uroczysta rocznica skłania także do refleksji nad półwieczem, w którym wolnościowe i demokratyczne aspiracje Polaków były dławione przez hitlerowskich i sowieckich okupantów, a następnie – obcą naszej tradycji – podporządkowaną Związkowi Radzieckiemu komunistyczną władzę”.

Współcześnie, obchody Święta Niepodległości z udziałem najwyższych władz państwowych odbywają się na placu marsz. Józefa Piłsudskiego w Warszawie, przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Inne formy obchodów to: Bieg Niepodległości, Koncert Niepodległości organizowany od 2009 roku w Muzeum Powstania Warszawskiego, wykłady i inscenizacje historyczne, koncerty patriotyczne czy parady ulicami miast.

Źródło: Wikipedia

DLA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO POLSKI

BOGDANKA FILAREM STABILNEJ ENERGII

Jako najnowocześniejsza polska kopalnia węgla kamiennego, zapewniamy pewność dostaw dla elektrowni, elektrociepłowni oraz gospodarstw domowych na Lubelszczyźnie.